Esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva lukuvuosisuunnitelma

Hyhkyn koulun esiopetus

Vuodet: 2026 - 2027

Sisällysluettelo

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

4. Pedagogiset painopisteet

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

Kiusaamisen ehkäiseminen ja myönteisen vuorovaikutuksen vahvistaminen ovat läpileikkaava osa esiopetuksen toimintakulttuuria. Turvallista ja yhteisöllistä esiopetusta rakennetaan ennakoivasti:

- *ryhmäyttämällä*
- *vahvistamalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja*
- *aikuisten sensitiivisen läsnäololla*
- *yhteisillä toimintatavoilla*

***Miten minulla menee -kyselyn** tekevät työntekijät haastatellen kaikkia esioppilaita esiopetuksessa (liite 4). Miten minulla menee -kyselyn vastaukset toimivat keskustelun herättäjänä sekä yhteisöllisessä opiskeluhuollossa että huoltajien kanssa, mutta myös tausta-aineistona koulun kanssa työstettävään suunnitelmaan kiusaamisen ehkäisystä.*

***Miten minulla menee -kyselyn koonti (yksi per yksikkö) palautetaan 16.10.2026 mennessä tämän linkin kautta** Esiopetuksen kiusaamiseen liittyvä yksikkökohtainen koonti – Täytä lomake*

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

- *Miten ryhmäytätte lapset?*
- *Miten varmistamme, että lapsi saa kokemuksen osallisuudesta?*

Ryhmällä on selkeät säännöt ja tilanteisiin puututaan välittömästi. Pidetään huolta hyvästä vuorovaikutuksesta ja positiivisesta ilmapiiristä. Keskitytään ryhmäytymiseen ja siihen että kaikilla on kavereita. Avoin vuorovaikutus vanhempien kanssa.

Lasten kanssa on yhdessä luotu säännöt ja sitouduttu niiden noudattamiseen. Säännöt käydään viikoittain yhdessä läpi ja arvioidaan ryhmämme toimintaa yhdessä lasten kanssa säännöllisesti. Kiusaamiseen puututaan aina välittömästi.

Esiopetuksessa aluksi toimitaan tiiviisti omassa ryhmässä, jotta lapsi oppii tuntemaan ryhmän jäsenet ja löytää yhteenkuuluvuuden tunteen omaan ryhmäänsä ja löytää kavereita. Liikunta, leikki ja musiikki tärkeitä ryhmäyttämisen keinoja.

Lapset leikkivät ja toimivat täydentävässä varhaiskasvatuksessa päivittäin yli ryhmärajojen. Leikkiryhmät ja leikit/toiminta suunnitellaan pedagogisesti niin, että ne tukevat lasten ryhmäyttämistä ja kaveritaitoja.

Toimimme pienryhmissä, jolloin lapsi saa paremmin mahdollisuuden osallisuuden kokemiseen.

Kysymme lapsilta ja lasten vanhemmilta lasten vahvuuksista ja mielenkiinnon kohteista, jotta saame heidän mielipiteensä ja mahdollisuuden vaikuttaa toimintaamme.

Tarkat suunnitelmat eriyttämiseen, tukiopetuksen ja ryhmä- ja lapsikohtaisen tuen toteuttamiseen auttavat lapsia pysymään mukana toiminnassa ja oppimaan ja näin saavat paremmin tunteen osallisuudesta ja yhteenkuuluvuudesta omaan ryhmään.

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

Kuvatkaa

- *miten yksikössänne käsitellään tunteita sekä toimet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi.*
- *miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet.*

Hyödyntäkää koulun kanssa yhdessä tehtävää suunnitelmaa oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä 2026-2027 (löytyy Power Apps:sta) ja Tampereen kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelmaa 2026-2028, joka sisältää esi- ja perusopetuksen yhteisen osion.

Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen | Opetushallitus (oph.fi)

Kohti turvallista koulua -materiaaleja (päivittyvät lukuvuoden aikana)

Tunnekasvatusmenetelmä tai -suunnitelma	**Toimet kiusaamisen jne. ehkäisemiseksi ja puuttumiseksi**	**Miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet?**	**Koulun kanssa yhdessä sovittua, esim. toimintamalli**
1x viikossa suunnitellut tunne-, ja kaveritaitopäivät Veon kanssa. Ympyräisten tunnetaitomateriaali käytössä, minkä ympärille suunnitellaan erilaisian toiminnallisia harjoitteita.	Tärkeää on tunnistaa, mikä on kiusaamista. Riitatilanteet ja ikävä käytös eivät ole välttämättä kiusaamista. Jos riitatilanteiden ja ikävän käytöksen selvittely on aktiivista, se ennalta ehkäisee kiusaamistilanteiden syntyä. Osapuolten kokemukset voivat olla erilaisia riita- ja kiusaamistilanteissa. Toinen osapuoli ei välttämättä koe toimintaa kiusaamisena. Henkilöstö määrittelee, milloin kyse on kiusaamisesta ja milloin ei. Tämä tehdään yhteistyössä osapuolten	Annamme positiivista palautetta lapsille kivasta kaveriteosta (esimerkiksi kaverin auttamisesta tai kehumisesta.) Suunnitelmallisesti ohjatussa toiminnassa mietimme kavereiden vahvuuksia. Lapset sanoittavat niitä ääneen ja aikuinen kirjaa ylös.	Aikuinen seuraa tilannetta arjessa ja huolehtii, että kiusaaminen ei jatku. Tarvittaessa sovitaan lisätuesta ja toimintatavoista tiimin sekä huoltajien kesken.

	ja heidän perheidensä kanssa. Henkilöstöllä on velvollisuus puuttua välittömästi kaikkiin tilanteisiin, joissa oppilas kokee tulleensa kiusatuksi. Oppilaan kokemusta kiusatuksi tulemisesta ei tule koskaan vähätellä tai mitätöidä. Ryhmähenkeen panostaminen (esimerkiksi yhteisleikit, ja jaetut leikkiryhmät).		
Kiusaamisen vastainen työ painottuu vuorovaikutus-, ryhmä- ja tunnetaitojen harjoitteluun. Henkilöstön aktiivinen läsnäolo, jatkuva havainnointi ja yhteisesti sovitut säännöt luovat perustan turvalliselle ja myönteiselle ilmapiirille sekä ennaltaehkäisevät ristiriitoja ja kiusaamista	Yksittäiset konfliktit ratkaistaan yleensä heti, kun taas kiusaamisen selvittely edellyttää pidempää työskentelyä, jossa huomioidaan kaikki osapuolet ja koko ryhmä yhteistyössä huoltajien kanssa. Huomioitavaa on, että myös kiusaamista toteuttanut lapsi tarvitsee aikuisen tukea.		

4. Pedagogiset painopisteet

Lukuvuoden aikana esiopetuksessa painotetaan lapsen monilukutaidon, liikunnallisen elämäntavan ja luontosuhteen vahvistamista. Painopisteet kytkeytyvät esiopetuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin ja toteutuvat kaikessa arjen toiminnassa lasten osallisuutta ja vahvuuksia huomioiden.

Kirjatkaa tämän lukuvuoden konkreettisia toimia kolmessa painopisteessä.

Oppimisympäristöä kehitetään yhdessä lasten kanssa. Henkilöstö ymmärtää oppimisympäristön laajasti sisältäen fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ulottuvuuden sekä digitaaliset ja ulkopedagogiset oppimisympäristöt.

Esiopetusryhmien välinen yhteistyö ja yhteisopettajuus on keskeisiä toimintamalleja esiopetuksessa. Hyödyntäkää liitteistä löytyviä Painopisteiden tukimateriaaleja (LIITE 1), Leikin havainnoinnin materiaaleja ja suunnitelmapohjaa (LIITE 9), Lukeva Tampere -ohjelman toimenpiteitä lukutaitotyössä (LIITE 2) sekä Yhteisöllisen opiskeluhuollon materiaaleja (LIITE 8) mm. tunnetyöskentelyssä.

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

Yhdenvertaisuuden vuoksi on tarpeen määritellä lukutaitotyöhön toimenpiteet, jotka minimissään toteutetaan kaikissa kaupungin esiopetuksen lapsiryhmissä.

Kirjatkaa konkreettinen suunnitelma, miten toteutatte alla olevia toimenpiteitä yksikössänne. Mikä on erityinen lukutaitotyön kehittämiskohteenne tänä lukuvuonna (valitkaa liiteestä 2.)?

1. *Panostetaan monilukutaitoa tukevaan vuorovaikutukseen lasten kanssa, kuten selkeään puheeseen ja sitä tukeviin kuviin sekä asioiden ja ympäristöjen nimeämiseen.*
2. *Toteutetaan ääneen lukeminen tai vuorovaikutukselliset kielellä leikittelyt, kuten loruttelu, riimittely ja laulaminen osana arkea vähintään 10 minuuttia päivässä.*
3. *Tehdään lukeminen näkyväksi teemapäivillä ja -viikoilla järjestämällä vähintään yksi kirjatori tai lempikirjanäyttely toimintakaudella.*
4. *Jaetaan ja vahvistetaan henkilöstön osaamista KUKA-vastaavien ja yhteisten keskustelujen kautta.*
5. *Hyödynnetään Lukeva varhaiskasvatus -kyselyä yksikön toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.*
6. *Valitaan ryhmään tai yksikköön vuosittainen oma lukutaidon kehittämisteema (liite 1) ja kirjataan se pedagogisiin suunnitelmiin. Kirjataan myös toimenpiteet teeman kehittämiseksi.*

Kuvatkaa, miten toteutatte monilukutaidon eri osa-alueita esiopetustoiminnassa.

Monilukutaito sisältää erilaisia lukutaitoja, kuten peruslukutaidon, numeerisen lukutaidon, kuvalukutaidon ja medialukutaidon. Monilukutaitoon liittyy laaja tekstikäsitys, jonka mukaan tekstit voivat olla muun muassa kirjoitettuja, puhuttuja, audiovisuaalisia tai digitaalisia. (Tampereen kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma 2025)

***KieliPeda-työvälinettä** käytetään esiopetuksessa tukemaan kielitietoisen esiopetuksen toteuttamista. Työväline auttaa ja tukee tiimejä kielellisesti vastuullisen pedagogiikan toteuttamisessa. KieliPeda-työvälineestä hyötyvät kaikki esioppilaat lapsen kielitaustasta riippumatta.*

- *KieliPeda-työväline: kielitietoisen oppimisympäristön arviointi (henkilöstön toiminta, oppimisympäristö, lapsen osallisuus)*

Kirjat ja kirjojen lukeminen ovat isossa roolissa ryhmän toiminnassa. Päivittäin noin 30 min lukuhetki, jossa lapset kuuntelevat tarinaa. Kuunnellaan tarinoita keskittyneesti ja harjoitellaan tapahtumien seuraamista keskustelun kautta.

Lapset lukevat myös itse päivittäisillä lukuhetkillä (10-15 min) esimerkiksi kuvakirjaa, tietokirjaa tai sarjakuvia, ja vaihtavat niistä ajatuksia. Näin lapset tutustuvat eri tyylisiin kirjoihin. Kirjastoauto käy koulun pihalla viikoittain. Lasten kanssa tehdään lisäksi kirjastoretkiä. Kerran viikossa myös esi-ja alkuopetuksen yhteistyön muodossa tokaluokkalaiset lukevat eskareille kirjaa noin 15 min.

Kielellisiä valmiuksia vahvistamme ja harjoittelemme monipuolisesti. Lorut, laulut, runot ja riimit sisältyvät toimintaamme. Lasten kanssa tehdään myös omia tarinoita, joita esitetään draaman keinoin. Laajennetaan sanavarastoa ja harjoitellaan käsitteiden ymmärtämistä.

Harjoitellaan sanojen tavuttamista, ja hyödynnämme rytmejä. Harjoittelemme kirjaimia; kiinnitämme huomiota sanojen alku-, ja loppuäänteisiin. Annamme lapsille erilaisia tehtäviä kunkin taitotason mukaisesti.

Viikoittainen Ekapelin pelaaminen on lukujärjestyksessämme, jossa lapsen kielelliset taidot etenevät henkilökohtaisen taitotason mukaisesti.

Kikatus eli vieraaseen kieleen tutustuminen toteutuu koulun kieltenopettajien kanssa 1h/viikossa. Vuoden aikana tutustumme ranskan, saksan ja englannin kieliin.

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

1.8.2026 voimaan tullut perusopetuslain muutos velvoittaa esi- ja perusopetuksen edistämään liikunnallista elämäntapaa. Uudistuksessa liikunnallisen elämäntavan edistäminen on lisätty tavoitteeksi erityisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä.

1. Arvioikaa yksikkönne toimintakulttuuria liikkumisen edistämisen näkökulmasta. Suositeltavaa on käyttää Liikkuvan varhaiskasvatuksen nykytilan arviointia.

2. Valitkaa arvioinnin perusteella 1-3 kehittämiskohdetta lukuvuodelle alla olevista osa-alueista:

- *Toiminnan organisointi*
- *Liikkumisen lisääminen*
- *Motoriset taidot ja toiminnallisuus*
- *Osallistuminen ja osallisuus*
- *Oppimisympäristöt*
- *Yhteistyö lasten liikkumisen edistämiseksi*

3. Kirjatkaa konkreettiset toimenpiteet, miten toteutatte kehittämiskohteita toiminnassanne.

Linkkejä toteutuksen tueksi:

- *Liikkumisen vuosikello | Tasku*
- *Liikkumisen materiaalipankki | Tasku*
- *Liikkuva varhaiskasvatus tukisivusto*

Molemmilla eskariryhmillä oma liikuntasalivuoro 1h/viikko. Liikuntatunneille suunnitellaan monipuolisesti erilaista toimintaa (esimerkiksi pallopelit, voimistelu, liikuntaleikit/pelit, tanssi). Erilaisiin välineisiin tutustumme vuoden aikana. Talvella luistelu koulun jäällä tai retket esim. Sorsapuistoon sekä hiihto mahdollisuuksien mukaan. Osallistumme lisäksi Lupa Liikkua-toimintaan molemmat ryhmät kahteen eri lajiin tutustuen.

Koulun uuden pihan monipuolinen välineistö kannustaa lapsia liikkumaan paljon. Ulkoilua on joka päivä vähintään kaksi tuntia päivässä.

Viikoittain teemme retken lähiympäristöön. Esimerkillämme annamme lapsille mallin, että kävellen paikasta toiseen liikkuminen vahvistaa terveyttä ja hyvinvointia. Keskustelemme liikunnallisesta elämäntavasta lasten kanssa.

Arjessa toiminnallinen oppiminen on oleellinen oppimiskäsitys esiopetuksessa. Toiminta suunnitellaan lasten jaksaminen ja aktivoiminen huomioiden. Esimerkiksi musiikki, leikki, taukojumpat sekä kielellisten ja matemaattisten taitojen harjoittelu sisältää toiminnallista oppimista. Lisäksi yksikössämme tulee siirtymätilanteiden kautta paljon liikuntaa, kun liikumme eri rakennusten välillä ja kuljemme portaita.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö 2 kertaa viikossa. Toisella ryhmällä yhteistyö painottuu liikuntatunteihin, ja toisella yhteisiin retkiin lähiympärisöön (ympäristökasvatus).

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

Lukuvuoden 2026–2027 aikana paneudutaan ympäristö- ja kestävyyskasvatukseen lapsen luontosuhteen vahvistamisen kautta.

Toimenpiteissä keskitytään seuraaviin ympäristö- ja kestävyyskasvatuksen osa-alueisiin arvioinnin mukaisesti:

- *Oppiminen ympäristössä*
- *Oppiminen ympäristöstä*
- *Ympäristön puolesta toimiminen*

Mitä vahvuuksia olette yksikössä tunnistaneet?

Mitä osa-alueita yksikössä vahvistetaan lukuvuoden 2026–2027 aikana ja millä tavoin?

Teemme viikoittain kävelyretken lähiympäristöön. Tutustumme erilaisiin ympäristöihin (luonnonsuojelualueet metsässä, ihmisen rakentamat paikat) ja teemme niistä havaintoja. Kiinnitämme huomiota vuodenaikojen vaihteluun, ja havainnoimme muutoksia lasten kanssa. Tutustumme esimerkiksi erilaisiin kasveihin, lintuihin sekä jokaisen oikeuksiin.

Retkiin yhdistämme luonnossa oppimisen. Voimme harjoitella matikkaa tai kielellisiä taitoja metsässä. Hyödynnämme myös luonnon omaa materiaalia kuvaamataidossa ja askarteluissa.

Retkillä harjoittelemme luonnosta huolta pitämistä. Kierrättäminen, lähiympäristön siistinä pitäminen ja roskien keruu kuuluvat arvoihimme.